



Nijolė Trinkūnienė, dailininkė, 48 metų pedagogė

1. Esi profesionali dailininkė, surengusi nemažai asmeninių parodų, dalyvavusi regioniniuose ir tarptautiniuose pleneruose... Kaip ja tapai? Rodos, turi geografijos ir fizinės kultūros mokytojos diplomą...

Atkūrus Lietuvos nepriklausomybę ir pradėjus reformuoti sovietinę švietimo sistemą, paaiškėjo, kad trūksta kvalifikuotų dailės mokytojų. Švietimo skyriuje gavau pasiūlymą persikvalifikuoti. Kai pradėjau dailės mokyti, jau pačią pirmą dieną savęs klausiau – kur aš iki šiol buvau? Iš tiesų polinkį dailei jaučiau iš vaikystės. Vėliau, mokydamasi Daugėliščio vidurinėje mokykloje, gaudavau užduotis – stendų apipavidalinimą, scenografijų kūrimą ir kt. Sėdėdavau iki išnaktų prie tų vatmano lapų, o ryte bijodavau pramiegoti ir nespėti į Lazinkų autobusą kelionei į mokyklą, nuo kurios mano namai buvo per 10 kilometrų. Tačiau nesigailiu to buvusio vargo. Taip lavinau ranką linijos ir spalvos pajautai, pramokau šrifto. Tiesa, daug kopijavau nuo mokytojos Zinovėjos Luneckienės kaligrafinio rašto, o paskui atradau ir savo stilių. Svajodavau apie dailės studijas, bet supratau, kad man, kaimo mergiotei, tai nepasiekiamo, nes į dailės institutą tada priimdavo 5-6 studentus, o konkursai milžiniški... Ar galėjau konkuruoti su Čiurlionio meno mokyklą baigusiais ar dailininkų vaikais? Dabar esu labai dėkinga tuometinei švietimo skyriaus inspektorei Aldonai Gimbickienei, pasiūliusiai man persikvalifikavimo kelią, atvedusį prie dailės mokytojos diplomo. Tada ir pradėjau dirbti Ignalinos kultūros ir sporto centro dailės studijoje bei, kaip antraeilininkė, gerą dešimtmetį dirbau rajono mokyklose dailės mokytoja. Dabar vadovauju Ignalinos kultūros ir sporto centro dailės studijai.

2. Menininko kūrybai reikalingi specialūs gebėjimai: muzikui klausa ir instrumentai, poetui – žodžio reikšmės atspalvių matymas, dailininkui - linijos pajauta, kompozicija ir spalvų parinkimas. Kas diktuoja, kokią spalvą rinktis?

Nežinau, bet man tos spalvos „užplaukia“... Pradedu veikti lyg kažkokia „chemija“ ir matau tik vieną spalvą, kažkurį laiką man labai gražią. Jaunystėje „persirgau“ burokėlio violetine, vėliau – smaragdo, žolės spalva, dar vėliau - oranžine. Ji graži man iki šiol ir drabužyje, ir tapomose aguonose... Esu „persirgusi“ ir balto – juodo deriniu. Šiaipjau tai neišskiriu nė vienos spalvos. Jos visos man gražios, visomis noriu žaisti ir taškytis. Man spalva labai svarbi...

3. Kas turi įsigijęs Tavo paveikslų?

Mano kūrybos yra Ignalinos savivaldybėje ir jos padalinių erdvėse: Viešojoje bibliotekoje, Sporto ir pramogų centre, Naujojo Daugėlišio vaikų globos namuose. Tai čia Lietuvoje. Nemažai paveikslų iškeliavo į Vokietiją, Švediją, Daniją, Ispaniją, Lenkiją privatiems asmenims.

4. Tavo, kaip dailininkės, paveikslas pakankamai atspindėtas spaudoje. Žinome, kad daugelis Tavo mokinių yra įvertinti premijomis ar kitaip. Žinome, kad esi labai populiarus margučiu marginimo mokytoja, iš vilnos vėli visokius gražius ir reikalingus daiktus ir t.t. Tačiau girdėjau, kad buvai net respublikinėje slidinėjimo rinktinėje... Kaip čia atsitiko? Kaip su tuo sportu? Kelintoj vietoj jis dabar?

Sportuoti pradėjau gana vėlai, tik 9 klasėje. Dešimtokė patekau į Ignalinos rajono slidinėjimo rinktinę, o baigdama vidurinę mokyklą buvau jau ir Lietuvos rinktinės narė. Mokykloje teko dalyvauti įvairių sporto šakų varžybose: lengvosios atletikos, orientavimosi sporto, turizmo, šaudymo... Ir tai dažniausiai savaitgaliais. O namuose reikėjo ir arti, išpjauti, ir malkomis pasirūpinti, nes tėtis jau buvo miręs. Prisimenu istoriją, nutikusią atėjus treneriui dirbti į mokyklą. Mama neišleido į rajoninį rudens krosą. Supratau – mokyklos komandai bus negerai. Bet nugalėjo mamytės žodžiai: „Kokie čia krosai, kai bulvės nekastos...“. Už nedalyvavimą rytojaus dieną turėjau gauti pylos. Bet treneris nebarė, tik paskatino lankyti treniruotes. Dėl sporto ir ūkinių darbų namuose praleisdavau daug pamokų. Vieną sykį atvažiavo net pats mokyklos direktorius Antanas Čeponis, domėdamasis, kodėl praleidinėjau pamokas ir ...pamatęs, kaip su dėde rankiniu pjūklų supjovėme per dvi dienas traktorinę priekabą alksninių malkų, nieko nesakė. Supratingas buvo žmogus.

Buvau nemažai žadanti sportininkė. Gal todėl ir pasirinkau būsimų studijų kryptį – geografijos ir fizinio lavinimo mokytojos specialybę Vilniaus pedagoginiame institute. Baigusi dirbau Ignalinos vaikų turistinės bazės direktore, susilaukusi sūnaus po atostogų – orientavimosi sporto trenere. Sportas suvedė mane ir su Mindaugu, mano vyru, buvusiu mano treneriu ir mūsų sūnaus Tomo tėveliu....

Dabar sportuoju vaikščiiodama šiaurietiškai.

5. Oho... netgi taip? O kaip toliau ir dabar?

Sukūrėme šeimą, gražių akimirų išgyvenome: kelionių, sūnaus gimimą... Dabar esame nutolę, bet neišsiskyrę. Mūsų gyvenimai – kaip du upės krantai: per sūnų tai nutolsta, tai vėl priartėja. Priimu tai kaip duotybę, labai gerbiu šį žmogų...

6. Sakoma, kad tradicinė šeima jau atgyveno... Kaip tai vertinate?

Nenorėčiau, kad tai būtų tiesa. Bet toks mūsų gyvenimas. Skyrybų daug ir tai nėra gerai. Dėl to ypač kenčia vaikai, nes jiems reikia abiejų tėvų, mylinčių ir gerbiančių vienas kitą. Skiriamasi dėl daugybės priežasčių: gal dėl to, kad moterys išmoko išgyventi vienos, gal vyrams nepatinka, kad ir moterys gali didžiulis kuo nors daugiau, ne vien vaikais ar virtuve. Šeimoje išgyventi – menas. Gerbiu žmones, gebėjusius nugludinti savo „kampukus“. Tai nėra lengvas darbas, atlyginamas dažniausiai tik senatvėje ir tai ne visada. Nemokame nenorime suprasti ir atleisti, turime daug puikybės, per daug sureikšminame save... dar blogiau, kai skyrybos pavirsta karu tarp dviejų kadaise vienas kitą mylėjusių žmonių.

7. Kaip jaučiatės dabarties globaliame pasaulyje? Kokie iššūkiai jaudina (emigracija ir pabėgėliai, rusai puola, terorizmas...)?

Esu globalaus pasaulio dalis. Vandenynas negali neveikti lašelio. Mane jaudina viskas. Be galo gaila išvažiuojančio iš Lietuvos jaunimo į užsienį, ten jau gimdančio anglus, airius, vokiečius, amerikiečius... Gaila ir pabėgėlių iš arabų kraštų: juk mūsų siūloma pastogė jų problemų neišspręs, tik jau mums naujų gali sukurti. Manychiau, kad reikia naikinti priežastis, kodėl jie palieka gimtuosius namus ir kodėl renkasi tik Europą. Rusija – mūsų kaimynė. Man atrodo, kad kartais jos klausimais mes praleidžiame progą patylėti. Kai kur gal derėtų būti diplomatiškesniems ir ne tik dėl Rusijos.

8. Esi tikinti. Kuri religija Tavo sielai artimiausia? Kodėl?

Esu tradicinio – katalikų tikėjimo – lietuvė. Per daug nelendu į bažnyčios gyvenimą, bet manau, kad yra kažkas aukščiau už žmogų, kas ir tvarko mūsų likimus. Gerbiu visų religijų žmones. Man svarbu, kad niekas mūsų žemėje nesiiimtų visagalio teisėjo vaidmens. Tai priklauso Aukščiausiamajam.

9. Esate ragavusi pedagogės duonos. Kaip vertinate dabartinę švietimo sistemą?

Netinkamos reformos veikė mūsų Lietuvos švietimo sistemą. Reikės laiko, kol vėl atsistosim mūsų žmogui tinkančiame kelyje. Leistų pagyventi nors penketą metų be tų reformų, nes dabar mokytojai nežino, ko mokyti, mokiniai – ko mokytis. Daug žalos pridarė profiliavimas, svetimas jis mums (Vakarai jo seniai atsisakė). Mano gyvenimo pavyzdys rodo, kad jaunas žmogus retai gali atsakyti į klausimą, kam jis tinkamas ir ko jis norėtų. Vidurinio mokslo paskirtis, manau, suteikti įvairių mokslo sričių pagrindus (tik ne aukštosios mokyklos lygiu, kaip reikalauja dabartinės ugdymo programos). Dabartinėje mokykloje daug kas orientuota į brandos egzaminų rezultatus, o turėtų būti svarbiausi dalykai – savęs pažinimas, mokymasis ne tik klausyti, bet ir girdėti, ne tik girdėti, bet ir suprasti, o svarbiausia – tą supratimą integruoti į tai, ką jau anksčiau esi suvokęs. Manau, kad geras dalykas yra skatinimas mokytis visą gyvenimą.

10. Štai, Nijole, dabar ir graži, ir jauna, ir garsi. Talentinga.. Iš kur visa tai? Gal turėjai turtingus ir išsilavinusius tėvus? Kokioje dirvoje išaugai?

Mano gimtasis kaimas Triburčiai - mūsų rajono pakraštyje, prie Dynos upės, už kurios jau kita valstybė – Baltarusija, kas mano vaikystėje, sovietmečiu, buvo visai nereikšminga. Jokios sienos nebuvo. Gimiau kolūkiečių šeimoje, buvau vidurinė: šeimoje dar buvo vyresnis brolis ir jaunesnė sesuo. Kai mokiausi pradžios mokykloje Šiūlėnuose, mirė tėtis. Teko daug ir sunkiai dirbti ne tik moteriškus, bet ir vyriškus darbus namų ūkyje. Vėliau, broliui išėjus į sovietinę armiją,

likome trys moterys: motina – invalidė, sesuo – pradinukė ir aš – paauglė... Reikėjo įdirbti ir užsėti arus (60 arų būdavo skiriama kolūkiečiui asmeniniam ūkiui, mes turėjome truputį daugiau – apie 80 arų). Man teko ir arti, ir sėti, šienauti dalgiu ir derlių nuimti, ir į mokyklą (Daugėlišką) autobusais nuvažiuoti. Mūsų šeimai sekėsi auginti paršavedes ir paršiukus. Esu ne kartą vežusi arkliuku į Vidžius (dabartinėje Baltarusijoje) tuos paršelius parduoti, kad galėtume nusipirkti maisto ir aprangos. Pirkėjai kartais suabejodavo tokia jauna šeimininke, bet galiausiai nupirkdavo. Taip baigiau vidurinę mokyklą, taip studijavau. Reikėjo mokytis tik gerai, negauti stipendijos neturėjau teisės. Paskui netekau ir mamytės, kuri „riktavo“ visus reikalus, aš buvau tik vykdytoja. Tapo dar sunkiau, juolab, kad ir jaunesnę seserį į mokslus išleisti reikėjo... Ką ji būtų dariusi tame kolūkyje bemokslė? Prisimenu, užauginome jaučius, pardavėme, tai vien striukei nupirkti vieno jaučio pinigų nepakako. O kaip išleisi į „svietą“ jauną merginą su nudėvėta striuke? Todėl nebijojau jokių darbų, net jau būdama diplomuota trejiems metams pasitraukiau į kaimą, kad padėčiau broliui ūkininkauti ir tuo paremčiau sesers mokslus. Taigi nei turtingų, nei išsilavinusių tėvų neturėjau, užtat turėjau juos išmintingus, mylinčius, kitiems padėjusius. Kai jų nebeliko, man gelbėdavo tie, kuriems tėveliai buvo padėję. Tada supratau, kad geri darbai kada nors atsiperka.

11. Kokių žmonių daugiau sutikai gyvenime – gerų ir blogų? Ar nesijauti vieniša?

Žymiai daugiau – gerų. Aukščiausiojo valia mane supo nepaprastos sielos žmonės, kurie man padėjo, formavo mano pasaulį, iš kurių mokiausi ir tebesimokau. Man geras – tai atviras, nuoširdus, be ypatingų paslapčių žmogus, padorus, profesionalus. Jis nebūtinai turi būti ką nors man davęs, sušėpęs, atleidęs. Man sunkoka su tais, kurie viena galvoja, kita kalba, trečia daro. Nors, turiu pripažinti, tokiems geriausiai sekasi materialioj plotmėj. Kas jų viduje dedasi, ar jie graužiasi pamelavę, apgavę, nežinau. Pati esu atlapaširdė, kartais dėl to nukenčiu. Esu viena, bet ne vieniša: turiu sūnų, labai daug hobijų ir svajonių. Šalia - sesuo Laimutė, draugės. Kūryba man neleidžia justi vienatvės skonio. Beje, kartais vienatvė kūrybai būtina.

12. Esi mačiusi pasaulio. Koks jis pasirodė Tavo akiai? Kur norėtum gyventi ir kurti?

Studijų laikais per visokias praktikas, kaip būsimoji geografijos mokytoja, sportininkė, esu patyrusi ir Ledjūrio šaltį, ir Vidurinės Azijos smėlio audras, kopusi į Kaukazo kalnus... Viskas vienaip ar kitaip plėtė mano pažinimą.

Kaip dailininkė, daugiausia lankiausi Vakarų valstybėse. Čia jau kitoks pasaulis, kitokie žmonių santykiai. Tapyti norėčiau Provanse, Prancūzijoje. Ten ypatinga šviesa, ten tikras dailininkų rojus. Tai akiai... O širdžiai – gražesnio kampelio už Ignaliną nėra...

13. Ar bijai mirties? Kokia, Tavo manymu, žmogaus gyvenimo prasmė?

Mirties nebijau. Tai nuoširdžiausiai sakau. Ne todėl, kad man nusibodo gyvent, o dėl to, kad tai neišvengiama. O dėl prasmės – tai taip: Žmogaus būtis, jo dvasinis tobulėjimas – lyg kelionė vandens lašelio, kuris per bet kokį gruntą prasisunkia, augalu prateka, į ledą sušąla, lietum iškrinta, migla, rūku pavirsta, kol į vandenyną patenka - kaip žmogaus dvasia į Aukščiausiojo glėbį...

14. Ačiū už pasidalintas mintis.

Kalbino Irena Šaltienė